

N:o 35.

Ank. till Riksd. Kansli d. 3 April 1867, kl. 2 e. m.

Andra Kammarens Tillfälliga Utskotts (N:o 5) Utlåtande N:o 7, rörande fråga om åtgärders vidtagande för motverkande af utvandringen till Amerika.

Uti en till Utskottets behandling från Kammaran öfverlemnad motion, N:o 32, har Herr *Carl Orre* framhållit den stora förlust, som årligen orsakas fosterlandet af folkvandringen till Amerika, genom dermed förenade mistning af arbetskrafter och betydliga penningebelopp, hvilka dragas från landet, ehuru för dess egna näringar så väl behöfliga, hvilket förhållande motionären ansett destomer förtjena att påaktas, då, med få undantag, utvandrarne gå till mötes den största nöd och brist jemte andra lidanden och försakelser, utan förmåga att kunna till fäderneslandet återvända, samt begäret att begifva sig till Amerika uppväckes och underhålles medelst öfverdrifna, af inbillningen förstörade, berättelser från dem af dit öfverresta landsmän, hvilka slagit sig någorlunda ut, under det verkliga sanningen med omsorg döljes, att först af den bittra erfarenheten förnimmas, isynnerhet för arbetsklassen och den okunnigaste delen af folket, som är lättast förledd till utvandring och i tusental beger sig i väg, saknande alla resurser jemväl hvad språkkunskap och geografisk kännedom angår, hvaremot sällan någon så kallad bildad person utvandrar, derest icke brottsliga orsaker dertill föranleda; i anledning hvaraf motionären föreställt sig att något förfogande borde vidtagas för att bland allmänheten sprida kännedom om de svåra bekymmer och lidanden, som vanligen förestå utvandrarne till Amerika, samt fördenskull ifrågasatt någon så beskaffad

Bih. till Riksd. Prot. 1867. 8 Saml. 2 Afd. 2 Band. 19 Häft.

varnande åtgärd emot en vidare folkvandring, att den stora massan af Svenska befolkningen vunne en, så vidt möjligt vore, sanningsenlig belysning af de missöden, hvilka i Amerika möta de flesta utvandrare från Sverige, till motvigt emot de smygande ryktena angående förespeglade öfverdrifna fördelar, och förhindrande af öfverilade afflyttningsbeslut; i hvilket ändamål motionären hemställt, att den af honom föreslagna varningen skulle allmänheten delgifvas, genom Riksdagens eller Kongl. Maj:ts försorg uti Rikets almanacka, de mest spridda tidningarne och Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes i de särskilda länen utgående allmänna kungörelser, hvarom motionären anhållit att Riksdagen behagade besluta; hvarjemte motionären tillställt Utskottet i afskrift en uti Post- och Inrikes Tidningar i slutet af nästlidet år införd rapport till Statsministern för Utrikes Ärendena från Svenska och Norska Konsuln i Newyork den 24 sistlidne November, samt dervid fogade skrifvelse till bemälda Konsul från skattmästaren vid Lutherska församlingen i nämnde stad, så lydande:

»Emigrationen från Sverige, äfvensom från andra europeiska länder, har i år betydligt tilltagit, och i samma mån har fattigdomen och lidandet bland hit ankomna landsmän ökats — det är icke ovanligt att 10 à 20 fattiga och nödställda personer om dagen infinna sig på konsulatet för att anropa dess hjälp. Att bistå alla dem, som hos konsulatet anhålla om understöd, kan jag icke; de flesta begära hjälp för att antingen resa till någon af de vesta staterna eller återvända till Sverige och Norge, och det är för mig alldeles omöjligt att lemna denna hjälp.

De bland emigranterna, som ej äro kunniga i något handverk eller jordbruk, äro de mest lidande.

Det är bedröfligt att se så mycket elände, utan att vara i stånd att hjälpa mer än jag gör. Och dessa olyckliga fatta ovilja emot konsulatet, då det understöd, de tro sig berättigade att erhålla, icke lemnas dem.

Intill slutet af nästlidne Oktober månad hade ett större antal emigranter anländt från Europa än under hela det föregående året, nemligen till Newyork 209,723 personer.

I Newyork finnes ett hospital, der medellösa sjuka intagas; men för att der vinna inträde, måste de hafva vistats fem år här i landet, eller som »Steerage passengers» ankommit till härvarande emigrations-depot, och då ej få af emigranterna hitkommit som passagerare af andra klassen (»Second cabin passengers») och följaktligen ej blifvit registrerade som »Steerage passengers» vid nämnda emigrant-depot, äro de ej berättigade till inträde på det för dessa sednare inrättade hospitalet på Wad's Island i Newyorks hamn.

Sjuka Svenskar och Norrmän blifva af stadsauktoriteterna såväl som af enskilda personer hänvisade till konsulatet för erhållandet om hjälp; men då enligt konsulstadgan konsulatet på det allmännas bekostnad endast eger att understödja sjöfolk, har jag måst bistå emigranterna af egna tillgångar, hvilket likväl ej är möjligt för mig att fortfarande göra. Följden är och blir, att de sjuka och nödställda förblifva på gatan, eller af polisen upptagas och insättas i häkte, hvarifrån de i bästa fall intagas å det allmänna fattig- och korrektionshuset å Blackwells Island efter vederbörande myndighets förordnande. Värre är det för dem då de genast frigifvas, som oftast är fallet; ty med mindre de vistats fem år här i landet, eller begått brott, äro de ej ens berättigade att blifva intagne på korrektions- eller fattighusen.

Det är i sanning hjertslitande att dagligen anropas om hjälp, utan att kunna bistå dem på det sätt, som i deras öfvergifna ställning måste anses som nödvändigt. Bland härvarande landsmän herrskar största medlidande med de nödställda, men äfven de tröttna vid att ständigt blifva anlidade. Ett bref, som jag för kort tid sedan emottog från en aktningvärd landsman (skattmästare vid härvarande lutherska församling), utvisar hans erfarenhet och afhandlar ämnet så fullkomligt sanningsenligt, att jag anser mig böra här bifoga det. Vår ädelmodige landsman Kapiten Ericsson har personligen beklagat sig deröfver, att han blifvit ett föremål för de nödställdas ständiga efterhängsenhet och han har förklarat sig ovilkorligen tvungen att hädanefter ej emottaga dem, som vilja anropa honom om penningeunderstöd.

(Undert.) *C. Edw. Habicht.*

Newyork den 5 September 1866.

Herr Konsul Habicht.

127 Pearl St.

Kan ingenting göras för att i någon mån mildra den fattigdom, jag må säga det elände, som nu herrskar bland den mängd Svenska emigranter, hvilka nyligen hitkommit till Newyork? Många af dem synas nästan förtviflade, i saknad af både föda, kläder och husrum, och utan den ringaste förhoppning att kunna lemna staden, i brist af medel. Om ej hvarenda dag, åtminstone hvarannan sådan, besöka mig hela skaror af dessa olyckliga och fattiga stackare och bedja för Guds skull att jag skall rädda dem från hungersnöden genom en aldrig så liten skärf, för att förskaffa dem en måltid, som de varit i saknad af flera dagar. Bleka, utmagrade, inhöljda i trasor och utan kläder på kroppen, berätta de nästan alla samma utståndna lidanden, nemligen att de endast haft en kaka bröd

på tre à fyra dagar, att de sofvit under det sköna himlahvalfvet uti rännstenar, eller sutit uti boddörrar, eller legat uti Batury-parken, eller blifvit intagna öfver natten på polisstationerna såsom lösdrivvare, — deras eget yttre betygar alltför tydligt att de tala sanning. Jag har på de sednaste åtta månaderna uppoffrat mer af mina egna medel, för att bistå dessa olyckliga, än jag gjort på de sista fem åren, och i stället för att se de sökandes antal förminskas, ser jag deremot skaran ökas med hvarje månad och jag måste följaktligen snart tillsluta medlidandets dörr för alla, som komma — i annat fall skulle de snart göra mig utfattig.

Haf godheten att meddela mig, hvad jag bör göra, då detta stackars folk besöker mig på kontoret: jag har ej hjerta att drifva dem på dörren utan någon hjälp, men det är mig omöjligt att fortfarande kunna mildra hwarenda persons lidande, som infinner sig. Jag skulle ödmjukligen föreslå, att någonting gjordes af Svenskarne samfäldt för dessa stackars olyckliga emigranter, för att hjälpa dem att antingen komma hem tillbaka eller gå vesterut, och skulle Herr konsuln godhetsfullt åtaga sig att samla medel för sådant ändamål, vill jag gerna bidra med 300 doll., i den glada förhoppning, att tillräckliga medel hopsamlas för att hjälpa »alla».

(Undert.) *Fred. Wallroth.*»

Den upprörande skildringen i dessa skrivelser innefattar ojäfaktigt bevis på den olyckliga och beklagansvärda ställning, hvartill en stor del af utvandrarne från riket till Amerika är derstädes hemfallen, samt huru i allmänhet den dit utflyttande svikes i förhoppningarne om bättre utkomst, än på den öfvergifna fosterjorden, hvilket dessutom är ett allmänt känt förhållande, i följd hvaraf desto större anledning förefinnes till erkännande af önskvärdheten, att den i och för sig, såsom motionären anmärkt, för vårt land skadliga, tilltagande utflyttningen till Amerika hämmas; och ehuru orsaken till densamma numera, efter religionsfrihetens framsteg i Sverige, torde förnämligast få sökas i saknad insigt af de stora företräden Svenska folket i sitt land eger framför andra skenbart mera gynnade nationer, eller bristande fosterlandskärlek, som icke lärer kunna afhjelpas annorledes än genom fosterländskt bemödande i sådan rigtning af folkupplysningens målsmän, deraf frukterna komma först framtiden tillgodo, men likväl tillika måste antagas, att mången öfverger fosterjorden och söker sin lycka i det främmande landet i följd af okunnighet om det öde, som der i allmänhet möter den utvandrande, samt öfverdrifna och sanningslösa berättelser om lättheten att der finna sin bergning, synes det Utskottet vara välbetänkt från Statsmagternas sida om någon åtgärd vidtoges, som medförde spridande af allmännare kännedom bland folket om verk-

liga förhållandet uti ifrågavarande hänseende, hvarigenom utflyttningsbegäret kunde stäffas, dertill såsom det mest verksamma och ändamålsenligaste medlet förekommit Utskottet, att åtskilliga af de från särskilda delar af riket till Amerika utflyttade välfrejdade personer, hvilka der varit underkastade nöd och lidanden samt, bedragna i sina förväntningar, derföre önska, men för medellöshet ej kunna, återvända till fäderneslandet, bereddnes tillfälle härtill på Statens bekostnad, då de antagligen skulle vid återkomsten till hemorten meddela beskrifningar på egna utståndna motgångar, till hvilkas sannfärdighet ingen misstro kunde uppstå och som således otvifvelaktigt komme att verka afskräckande, äfvensom Utskottet funnit de ofvanberörda skrivelserna från Konsul Habicht och Skattmästaren Wallroth i Newyork synnerligt egnade för ifrågavarande ändamål att lemnas en allmänare spridning bland menigheten.

Utskottet anser sig följaktligen på grund af Herr Orres motion böra värdsamt föreslå Riksdagen,

att till Kongl. Maj:t aflåta underdånig skrifvelse med anhållan om vidtagande af de åtgärder för motverkande af utvandringen till Amerika, dels att Sveriges och Norges Konsul i Newyork bemyndigas att med till hans förfogande för ändamålet ställas allmänna medel, som kunna finnas dertill tillgängliga, bekosta återresa till Sverige af åtskilliga till Amerika från olika delar af riket utvandrade välfrejdade personer, hvilka, i anledning af uti Amerika lidna motgångar, sjelfva vilja, men sakna utväg till fäderneslandet återvända, dels ock att till allmänhetens kännedom bringas, på det sätt Kongl. Maj:t må anse lämpligast, omförmälda skrivelser af Konsul Habicht och Skattmästaren Wallroth, samt dylika skrifter af tjenligt innehåll rörande de olyckor, för hvilka utvandrarne till Amerika äro blottställda.

Stockholm den 22 Mars 1867.

På Utskottets vägnar:

Axel Reutercrona.

Ordförande